

Najaarszendingszondag op zondag 13 november 2011

om 10.00 uur in de Nieuwe Kerk te Borne

Voorganger: ds. J. Meijer

---

lezing: Mattheüs 25: 31- 46

overdenking

*gemeente van onze Heer Jezus Christus
lieve mensen van God,*

Ik ken iemand die maar één hand heeft, maar hij is zo handig dat hij goed kan functioneren. Wanneer ik aan hem denk, en dat doe ik nu het vandaag gaat over handen, realiseer ik mij hoe vanzelfsprekend ik het ben gaan vinden dat ik twee handen heb. En hoe onvanzelfsprekend dat eigenlijk is. En of je nu twee rechterhanden hebt, of twee linker, het is toch een wonder als je ze hebt.

Over rechts en links gesproken. Daar is wat mee aan de hand. Wie spreekwoordelijk twee linkerhanden heeft, is niet handig. Iemand met twee rechterhanden maakt wat zijn ogen zien. Rechts is dus beter dan links in dit spreekwoord. Linkshandigen hebben het geweten. Je mocht met die hand niet schrijven, dat moest met rechts. Omdat rechts beter is dan links. Dat zit heel diep in de cultuur. In de tekst uit Mattheüs komen de goeden, de schapen, aan de rechterhand van Christus. De bokken moeten naar zijn linkerzijde. Zegt de geloofsbelijdenis dat Christus is gezeten aan de rechterhand van God de Vader, dan wil dat zeggen: Christus zit goed. In afbeeldingen van de tronende Christus die komen zal om te oordelen de levenden en de doden, dan heeft Hij in zijn rechterhand de lelietak van de overwinning dat wijst richting eeuwig leven, en links het zwaard waarmee de slechten naar de hel verwezen wordt.

Ik weet nog goed dat ik de tekst die we vandaag hoorden las als kind. Ik las heel het Mattheüs-Evangelie en vond vooral de laatste hoofdstukken nogal angstaanjagend. Heb je eerst gehoord van de wijze en dwaze meisjes, dan van de talenten, waarbij degene die zijn ene talent niet benut naar de buitenste duisternis gaat waar geweest is en tandengeknars. En dan deze tekst over schapen en bokken, over eeuwig leven en eeuwig straf. Ik vond het angstaanjagende teksten. En daarin ben ik niet de enige.

Ik dacht: maar hoe kan ik dan ooit goed genoeg zijn om aan de goede kant te komen. Zijn er ook nog mensen die zeggen dat je van de verkeerde kant bent. En gebeuren er dingen in je leven waar je onzeker over bent of je dat wel goed gedaan hebt of doet, kan de vraag opkomen: en wat vindt God hiervan?

Beelden van goed en kwaad, van beloning en straf, werken diep door in mensen. En hoor je dan teksten als die van vandaag, dan kan dat je gevoel versterken, zeker als je in je leven al te vaak te maken hebt gehad met beoordeeld worden, je veroordeeld voelen. Moet je dan deze teksten overslaan, omdat ze zoveel naars oproepen? Ga je ze uit de weg? Maar dan is er een kans dat ze juist nog meer invloed op je krijgen, want is het niet vaak zo dat dingen die je uit de weg gaat, dubbel en dwars terugkomen op onbewaakte momenten? Ga je de teksten uit Mattheüs uit de weg, dan krijgen ze als het ware nog meer vat op je.

Wat mij bij het bestuderen van de teksten over de laatste dingen in Mattheüs opvalt is dat ze niet gaan over grootse prestaties, over enorme opbrengsten, over wie de slimste is, de beste. Het gaat er over of je datgene waarmee je bent toegerust als mens ook hebt gebruikt. En dat kunnen heel kleine dingen zijn. Onbeduidend misschien in de ogen van de wereld, maar groots in de ogen van God. Wat je gedaan hebt aan een van dezen, mijn geringste broeders en zusters, hebt ge het mij gedaan, zegt Jezus. Dus niet: wat heb je verdiend aan geld, welk aanzien heb je genoten, hoeveel uren heb je besteed aan goed doen. Maar wel: heb je oog gehad voor medemensen in nood en heb je je handen toegestoken. Heb je de hand van God tastbaar gemaakt in deze wereld.

God heeft ook handen, leerde ons de eerder genoemde man met één hand. Maar Gods hand heeft niet vijf vingers en nagels, Gods hand, dat is een wijze van spreken. Een wijze van spreken die we ons misschien toch het best beeldend voor kunnen stellen.

Rembrandt deed dat in zijn meesterlijk schilderij 'de terugkeer van de verloren zoon' dat hangt in de Hermitage in St. Petersburg.

We zien een zoon die knielt voor zijn vader en die vader legt zijn handen op de jongen. Er spreekt een enorme liefde, warmte, genegenheid uit dit tafereel. De vader in de gelijkenis is God de Vader. Maar hoe beeld je dat goed uit? Rembrandt koos er voor om in de handen iets van God duidelijk te maken. Kijk maar.

Het is misschien wat moeilijk te zien, maar kunsthistorici zijn het er over eens dat deze vader twee soorten handen heeft: een mannenhand en een vrouwenhand. De een iets breder dan de ander. Rembrandt wil laten zien dat het bij God gaat om vaderlijke en moederlijke liefde die God heeft voor zijn kinderen. Een heel ander beeld dan dat van een straffende, toornend woedende God, die met zijn handen straft en slaat.

Het raakt mij altijd diep als ik mensen spreek die met dergelijke Godsbeelden door het leven moeten. Niet zelden zijn deze Godsbeelden gekoppeld aan ervaringen met mensen, wier handen niet streelden, ontvingen, koesterden, maar wier handen ruw waren of vunzig.

Het zijn vaak gevoelige en kwetsbare mensen die in angst leven voor een oordelende straffende God, terwijl ploerten en schenders daar veel minder last van lijken te hebben. Oplichter, ongezegend zul je zijn.

Toen in de jaren zeventig uit Latijns Amerika de meest verschrikkelijke berichten kwamen over grove schendingen van mensenrechten, verdwijningen die door sommigen tot de huidige dag worden ontkend, toen kregen de teksten over het Laatste Oordeel een troostrijke functie voor de vernederden en mishandeleden. De scheiding van schapen rechts en bokken links is dan een perspectief waarbij het goede van het kwade wordt gescheiden. Een perspectief waarin het kwade het goede niet meer kapot kan maken, niet meer kan schenden en oplichten. Een perspectief waarin het kwetsbare veilig is en er geen handen meer zijn die slaan, of die als vuisten zijn gebald. Maar waarin je liefdevol wordt opgevangen, met een hand die jou zegent, een liefdevolle hand op je schouder van een vrouw, van een man, die jou welkom heet en zegt: gezegend ben je, een boom aan stromen levend water, vruchten zul je dragen, blad dat niet vergeelt, het zal je goed gaan! Gezegend mensen die goed zijn, de hand die niet slaat.

Amen